

150000 SLOV

texty odjinud

VII/88/20

Československo : Diskuse v Itálii o Dubčekovu interview (1); John Updike o Československu (12); S kancléřem v Praze (23)

SSSR : Jak to začínalo (John Hersey, 27); Jak to bylo (W. Pfaff, 41); Bitva o Moskvu (45-67); Uzbecký sultanát (67); Zahraniční politika (76)

Socialistické státy : Maďarsko (Pozsgay, Grosz, Berecz, 85-95); Polsko (95); Bulharsko (99); Vietnam (100);

Německo, Rakousko : Společný dokument SPD-

SED (103); K výročí anšlusu (G. Mann, 111); Waldheim (115)

Evropa : Východní Evropa a Gorbačovovy ekonomické reformy (122); Od východní ke střední Evropě (129); Gorbačov a italský model (134); Čechy u moře (144)

Třetí svět : Dopis z Izraele (157); Afghánistán (165); Etiopie (168);

Kultura : J. Brodskij ve Stockholmu (171); Literatura a cenzura v NDR a Maďarsku (175)

Dokument : F. v. Hayek : Cesta do otroctví — II.

Diskuse v Itálii o Dubčekovu interview

Eugenio Scalfari

Probouzení říše

V souladu s „perestrojkou“ se začínají ozývat i provincie říše Michaila Sergejeviče Gorbačova. Konalo se referendum, v němž se polský generál-president dotázal lidu, zda souhlasí s jeho politikou reforem; Jaruzelski referendum nevyhrál, ale režim z něj vyšel politicky posílen ve své politice postupných reforem, na niž generálova moc spočívá. Nyní však vystupuje do popředí Dubček a jeho krok má historický význam, který nemůže nikdo podceňovat.

V dlouhém interview pro *Unitu* jde vůdce pražského „jara“ dál než k prostému poukazu na své prvorozenství; jeho tvrzení spojují s jasnou logikou minulost — jeho minulost — s přítomností a promítají ji především do budoucnosti. Odtud význam Dubčekova vystoupení, které vyznává jako nejspolehlivější a nejautentičtější svědectví procesu, který se už dávno pohybuje vlastní silou a který bude těžké zastavit.

1. Existuje hluboká podobnost mezi Gorbačovovou „perestrojkou“ a pražským „jarem“ před dvaceti lety.

2. Kdyby byl Gorbačov u moci v Moskvě v létě 1968, k vojenskému vývoji v Praze by bylo nedošlo.

3. Bylo tudíž zbytečné promarněno dvacet let, které je teď třeba dohnat.

4. Je zapotřebí radikálních léčebných metod a ne kosmetických operací k tomu, aby mohl být přebudován socialismus v zemích Východní Evropy, Sovětským svazem počínaje.

5. Demokracie a socialismus jsou dva nerozlučné prvky. Jeden bez druhého ztrácí hodnotu a ovoce pak brzy opadá.

6. Dubček žádá, aby byla navrácena *politická čest* jemu a všem, kdo byli zkoseni tanky, jež přijely z Moskvy.

Je to jak vidno skutečný politický program, s velkým stylem se tu nově vyhláší, oč se v roce 1968 pokusila KSČ, zaznívá tu otevřený požadavek bývalého generálního tajemníka strany, aby mu byla navrácena jeho role, a konečně i bezpodmínečná podpora gorbačovovy linie, a to nejen její zahraniční politice, nýbrž a hlavně jejímu programu hospodářských reforem a demokratizace komunistické společnosti.

Není samozřejmě myslitelné, že by byl Dubček promluvil bez Gorbačova vědomí : muž, který už dvacet let mlčí, který je ve vlastní zemi odříznutý od vnějšího světa de facto jako vězeň, neposkytne interview oficiálnímu deníku největší komunistické strany na Západě, pokud tato jeho iniciativa nedostala předběžné „imprimatur“. Gorbačov tedy rozhodl nechat Dubčka vrátit se na scénu hned poté, co dal zlikvidovat Husáka : to je smysl toho, co dnes vidíme a čteme. Po Sacharovovi Dubček mezitím Bucharin ...